

ДО 60-РІЧЧЯ ЮРІЯ МИКОЛАЙОВИЧА МАЛЄЄВА

Виповнилось 60 років Юрію Миколайовичу Малєєву, кандидату історичних наук, доценту кафедри археології та музеєзнавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка — відомому українському вченому, фахівцеві в галузі бронзового та раннього залізного віків.

Народився 2 серпня 1941 р. у родині лікарів у м. Чернігові, з якого через декілька днів був евакуйований з батьками останнім санітарним ешелоном, що йшов на схід. У 1946 р. батьків було призначено у щойно створений Тернопільський обласний госпіталь інвалідів Великої Вітчизняної війни, який розміщувався у м. Заліщики. Тут пройшли дитячі та шкільні роки.

Ще під час навчання у школі Ю.М. Малєєв брав участь у роботі краєзнавчого гуртка, формувани збірки створеного у той час шкільного краєзнавчого музею, який нині став державним. Тоді ж разом зі своїм учителем О.С. Туром, вивчаючи історію та збираючи матеріали для музею, ознайомився з багатьма пам'ятками Західного Поділля. Найбільше враження справила велика кам'яна гробниця культури кулястих амфор, яку гуртківці розкопали біля с. Харитонівці. Матеріали розкопок надійшли до музею. Через багато років уже після закінчення військової служби та вступу на історичний факультет Львівського університету Юрій Миколайович разом зі своїм університетським викладачем І.К. Свешніковим повертається на

місце знахідки цієї гробниці, яку вони досліджують додатково. Тоді ж було розкопано ще одну гробницю цієї культури біля с. Довге Тербовельського р-ну Тернопільської обл. Саме ці гробниці стали темою першої наукової праці Ю.М. Малєєва, опублікованої згодом в академічному часопису «Археологія».

Щорічно під час літніх канікул брав участь в експедиціях, які досліджували пам'ятки різних періодів. Проте бажання стати археологом ускладнювалось тим, що єдина у той час в Україні кафедра, яка готувала археологів, була при Київському університеті. Згоду Київського університету прийняти на навчання було одержано вже на останньому курсі навчання у Львівському університеті.

Після закінчення Київського університету Юрій Малєєв був залишений при кафедрі археології та музеєзнавства для роботи на посаді старшого лаборанта. Аспірантури з археології у той час при українських університетах не було, тому з великою радістю було сприйнято сам факт, що випускника залишили для роботи при кафедрі. З дитячих років він чув від свого батька, випускника університету Св. Володимира, шанобливий розповіді про свою Alma mater, про професорів цього університету, про творчу атмосферу, яка тут панувала.

На запрошення кафедри археології Лодзинського університету відразу після закінчення навчання вдалось побувати на розкопках могильника римського часу на Гданському Помор'ї у Польщі, ознайомитись з іншими пам'ятками, організацією та методикою польових археологічних досліджень. Це було продовженням та вдосконаленням навчання.

На кафедрі археології Київського університету перед тим, як стати доцентом, Ю.М. Малєєв працював ст. лаборантом, асистентом, ст. викладачем. Усі ці роки очолював Дністровську археологічну експедицію. Кожного літа разом зі студентами проводив польові археологічні дослідження на території Тернопільської, Івано-Франківської, Хмельницької та Чернівецької областей. За цей час ним було досліджено велике поселення голіградської культури Заліщики на Тернопільщині та відкри-

то нові пам'ятки цієї культури — городища, які досліджувались біля сіл Лисичники та Кривче тієї ж області. Великий принципово новий матеріал дали розкопки тілопального могильника Завалля у місці злиття річок Черемош та Прут. Наслідком цієї роботи стала кандидатська дисертація «Історія племен Західного Поділля та Прикарпаття у кінці бронзового — початку залізного віків».

Нині Ю.М. Малєєв — автор понад 150 наукових праць, більшість з яких пов'язані з дослідженням пам'яток передскіфського часу українського лісостепового Подністров'я. Про нові відкриття він постійно доповідає на вітчизняних та міжнародних наукових конференціях. Втім основним обов'язком доцента є викладацька робота. На історичному фа-

культеті одним з перших предметів студенти слухають його лекції з «Основ археології», а під час спеціалізації на кафедрі — спецкурси з раннього залізного віку, методики польової археології. Цій самій меті служить археологічна практика, під час якої студенти зі своїм наставником відкривають таємничі сторінки давньої історії рідного краю. Крім декількох методичних посібників стосовно методики польової археології для студентів, учений нещодавно видав «Словник археологічних термінів».

Нині Ю.М. Малєєв сповнений ентузіазму та наснаги. Побажаємо йому міцного здоров'я та сповнення творчих задумів.

*Одержано
23.06.2001*

В.В. ОТРОЩЕНКО